

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ПРО ІНВЕСТИЦІЇ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті досліджуються методологічні засади формування інформації про фінансові інвестиції суб'єктів державного сектору. Оцінюються положення чинного законодавства щодо цього питання. Пропонується проведення фінансово-економічної безпеки щодо відображення фінансових інвестицій у фінансовій звітності.

The paper investigates the methodological foundations of the formation of information on financial investments of the public sector. Evaluated provisions of the current legislation on this issue. The research of financial and economic security to reflect financial investments in the financial statements.

Ключові слова: суб'єкти державного сектору, фінансово-економічна безпека.

Реформування в різних галузях України супроводжується трансформацією і державного сектору. Удосконалення системи бухгалтерського обліку, як напрямку Стратегії модернізації обліку в державному секторі, передбачає розроблення й запровадження єдиних національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Питаннями фінансової звітності державного сектору займаються велике коло науковців. Але на жаль, одностайної думки щодо відображення показників у фінансовій звітності так і ще не досягнуто. На відміну від цього, чинне законодавство продовжує роботу над впровадженням «Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки» [1], Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі.

Метою даної статті є оцінка відображення фінансових інвестицій у фінансовій звітності суб'єктів державного сектору задля їхньої фінансово-економічної безпеки.

Для вирішення даної мети нами поставлені завдання: обґрунтування доцільності відображення фінансових інвестицій у фінансовій звітності суб'єктів державного сектору.

На даний час затверджене Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 133 «Фінансові інвестиції» [2], введення в дію якого перенесено з 1.01.2013 року на 1.01.2015 року. Це положення визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції, операції зі спільної діяльності та її розкриття у фінансовій звітності. Крім цього, затверджене Положення з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ [3], яке на відміну від національного положення 133 містить визначення, що вважається фінансовими інвестиціями, а саме це активи, які утримуються (контролюються) установою з метою отримання економічних вигід від їх володіння. На нашу думку, потрібно привести ці два документи у відповідність, у зв'язку з тим, що бюджетні установи є частиною державного сектору.

Також у Положенні з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ відмічено, що фінансові інвестиції поділяються на довгострокові та поточні:

фінансові інвестиції зі строком погашення на дату балансу більше дванадцяти місяців, що утримуються установою не для продажу, визнаються довгостроковими фінансовими інвестиціями;

фінансові інвестиції зі строком погашення на дату балансу не більше дванадцяти місяців, які призначені до продажу і можуть бути вільно реалізовані у будь-який момент, визнаються поточними фінансовими інвестиціями.

Що стосується оцінки фінансових інвестицій, то вони (крім інвестицій, що утримуються установою до їх погашення) відображаються на дату балансу за балансовою вартістю. Фінансові інвестиції, що утримуються установою до їх погашення, відображаються на дату балансу за амортизованою собівартістю фінансових інвестицій. Різниця між собівартістю та вартістю погашення фінансових інвестицій (дисконт або премія при придбанні) амортизується

протягом періоду з дати придбання до дати їх погашення за методом ефективної ставки відсотка. Сума амортизації дисконту або премії нараховується одночасно з нарахуванням доходу від фінансових інвестицій та відображається у складі інших доходів або інших витрат з одночасним збільшенням або зменшенням балансової вартості фінансових інвестицій відповідно.

Оцінка та облік фінансових інвестицій здійснюються за кожною фінансовою інвестицією, а фінансові інвестиції у підприємства державного, комунального секторів економіки, які належать до сфери управління установи, відображаються за кожним підприємством.

Що ж до спільної діяльності, то у Національному положенні 133 вказано, що кожний учасник спільної діяльності без створення юридичної особи відображає у своїх облікових регістрах (на окремих рахунках аналітичного обліку) і у фінансовій звітності:

а) активи, задіяні у спільній діяльності, які він контролює, або свою частку у спільно контрольованих активах;

б) зобов'язання, які він узяв для провадження цієї діяльності;

в) свою частку в будь-яких зобов'язаннях, узятих разом з іншими учасниками щодо цієї діяльності;

г) дохід або витрати, набуті в процесі спільної діяльності.

Активи, задіяні в спільній діяльності без створення юридичної особи, не відображаються як фінансові інвестиції учасників такої діяльності. Вклади, внесені у спільну діяльність без створення юридичної особи, відображаються у складі заборгованості або розрахунків з дебіторами залежно від строку, на який укладено договір про спільну діяльність. Оператор спільної діяльності веде бухгалтерський облік спільної діяльності без створення юридичної особи окремо від результатів власної діяльності і складає окремий баланс та відповідні форми фінансової звітності спільної діяльності без створення юридичної особи. Вклади учасників в окремому балансі спільної діяльності без створення юридичної особи відображаються у складі зобов'язань або розрахунків з кредитором залежно від строку, на який укладено договір про спільну діяльність.

Витрати, понесені учасником для провадження власної та спільної діяльності, розподіляються між спільною і власною діяльністю пропорційно обраній базі (годинам праці, заробітній платі, прямим витратам тощо).

Не визнається доходами учасника компенсація, отримана в погашення зобов'язань, взятих учасником для здійснення спільної діяльності.

Розкриття інформації про фінансові інвестиції у примітках до фінансової звітності відбувається у примітках до фінансової звітності, де наводиться така інформація у розрізі поточних і довгострокових фінансових інвестицій:

фінансові інвестиції, у підприємства державного, комунального секторів економіки, які належать до сфери управління суб'єкта державного сектору;

фінансові інвестиції, що відображені в балансі за собівартістю;

фінансові інвестиції, що відображені в балансі за амортизованою собівартістю;

втррати від зменшення корисності та доходи від відновлення корисності фінансових інвестицій визнані протягом звітного періоду.

Учасники спільної діяльності без створення юридичної особи у примітках до фінансової звітності розкривають таку інформацію:

перелік суб'єктів державного сектору (суб'єктів господарювання), з якими укладено договір про спільну діяльність та строк дії такого договору;

загальну суму активів переданих до спільної діяльності;

суму всіх зобов'язань взятих для провадження спільної діяльності (із зазначенням частки, яка припадає на частку учасника);

загальну суму доходів і витрат спільної діяльності без створення юридичної особи та суму доходів і витрат спільної діяльності без створення юридичної особи, які були включені до інших доходів від обмінних операцій або інших витрат за обмінними операціями;

інформацію про оператора спільної діяльності.

На жаль, у Національних положеннях суб'єктів державного сектору немає питань про їх фінансово-економічну безпеку. Проблеми забезпечення економічної безпеки України стали

предметом досліджень лише наприкінці ХХ століття. Однак успішна політика в фінансово-економічній сфері безпосередньо впливає на економіку, політичну та соціальну стабільність України. Тому забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, і суб'єктів державного сектору зокрема, є однією з актуальних проблем. Заслужують на увагу сучасні підходи до визначення сутності економічної безпеки.

Перший підхід трактує економічну безпеку як невід'ємну частину національної безпеки, тобто це «...захищеність життєво важливих інтересів особистості, суспільства, держави в економічній сфері від внутрішніх і зовнішніх загроз».

Другий підхід розкриває сутність економічної безпеки як «стан економіки», тобто економічна безпека – це стан економіки й інститутів влади, при якому забезпечується гарантований захист національних інтересів, соціальна спрямованість політики, достатній оборонний потенціал навіть при несприятливих умовах розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів.

Третій підхід до визначення сутності економічної безпеки трактує економічну безпеку як сполучення або сукупність умов і факторів, що забезпечують певний необхідний рівень економічного розвитку країни.

Четвертий підхід передбачає визначення економічної безпеки як «...якісного стану сукупності основних факторів суспільного виробництва в сполученні зі здатністю держави забезпечити їх ефективно захищене використання в національних інтересах і здійснювати економічну стратегію, адекватну викликам його мінливого економічного простору, з метою досягнення стабільного, стійкого розвитку та самовдосконалення всього суспільства» [4].

Оскільки важливою та пріоритетною складовою економічної безпеки суб'єктів державного сектору є їх також і фінансова безпека, доцільно об'єднати ці поняття в одне – фінансово-економічна безпека. При цьому забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів державного сектору потребує вирішення широкого кола проблем (рис. 1):

Що стосується системи забезпечення фінансово-економічної безпеки, зокрема, системи відповідних інститутів і організаційно-управлінських структур, то вона також потребує належної структурної організації.

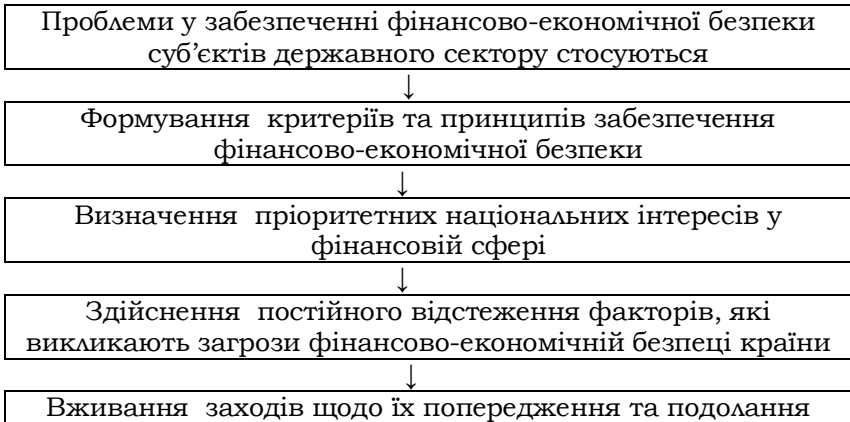

Рис. 1. Проблеми у забезпеченні фінансово-економічної безпеки суб'єктів державного сектору

Отже, до основних напрямків забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів державного сектору слід віднести:

моніторинг, аналіз і прогнозування загроз фінансово-економічній безпеці в усіх сферах їх прояву;

визначення критеріїв фінансової безпеки та їх порогових значень;

розроблення системи заходів та механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки країни;

активізація діяльності законодавчих та виконавчих органів державної влади України щодо реалізації комплексу заходів, спрямованих на попередження та послаблення загроз національним фінансовим інтересам.

Бібліографія

1. Постанова Кабінету Міністрів України «**Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки**»: за станом на 16.01.2007 р., № 34, із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1136.35.0>.

2. Наказ Міністерства фінансів України «**Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 133 «Фінансові інвестиції»**»: за станом на

18.05.2012 р., № 568, набрання чинності відбудеться 1.01.2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0901-12#n29>

3. Наказ Міністерства фінансів України «**Про затвердження Положення з бухгалтерського обліку фінансових інвестицій бюджетних установ**»: за станом на 26.06.2013 р., № 611 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1215-13>.

4. Евса О. **Что скрывает экономическая безопасность?** [Електронний ресурс] // О. Евса. – Режим доступу: http://www.psj.ru/saver_people/detail.php?ID=66766.

Рецензент: д.е.н., професор Левицька С.О.

УДК 504:630

Н. Е. КОВШУН
Т. Д. МЕЛЬНИК

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття присвячена напрямкам удосконалення механізмів інвестиційної діяльності лісогосподарських підприємств на ринку фінансових послуг. Розроблено методичні підходи до випуску лісогосподарськими підприємствами корпоративних боргових зобов'язань та впровадження на окремих суб'єктах лісогосподарської діяльності схем лізингу деревообробного обладнання.

This article is proposed directions for improvement of investment mechanisms forestry enterprises in financial services, particularly methodical approach to the issue of forestry enterprises corporate debt and implementation of individual subjects forest management schemes lease woodworking equipment.

©Ковшун Н. Е. - к.е.н., доцент Національного університету водного господарства та природокористування;

©Мельник Т. Д. - здобувач Національного університету водного господарства та природокористування